Linux Programozás

Qt GUI

Qt grafikus felület

- A QWidgetből származik minden grafikus elem
  - QObject-ből származik.
  - Kezeli a felhasználói eseményeket.
  - Kezeli az ablak jellemzőket.
  - Nyilvántartja a szülő-gyerek relációkat (QObject).
    - Grafikusan a szülőn belül láthatóak a gyerekek.
    - Ha nincs szülője, akkor önálló ablak.
    - A gyerek vezérlőelemeket gyakran layout managerek rendezik el.

Ablakok

Ablakok

- Dialógus
  - QDialog-ból származik
  - Egyszerűbb felület
  - Van visszatérési értéke
- Alkalmazás ablak
  - QMainWindow-ból származnak
  - Saját alapértelmezett elrendezése van: menüsor, eszközsor, központi terület, státusz sor

Dialógus ablakok

- Típusai:
  - Modális
    - Blokkol minden hozzáférést a szülő ablakhoz.
  - Nem modális
    - Nem blokkolja a szülőablak használatát.
- A választás az ablak funkciójától függ:
  - Ha semmi hasznosat nem tudunk tenni a kérdés eldöntéséig, pl. állomány választás, akkor modális.
  - Ha közben mást is csinálunk, pl. keresés, akkor nem modális.

Modális dialógus ablak

- A QDialog exec() függvényével jelenítjük meg.
- Az alkalmazás eseménykezelő ciklusa blokkolódik és a dialógus ablak indít sajátot.
  - Blokkolja a hozzáférést más ablakokhoz az alkalmazáson belül.
  - Engedi a képernyő frissítést.
- Ha bezárjuk, akkor az exec() visszatér és minden folytatódik.
  - A visszatérési érték megmondja, hogy melyik gombbal zártuk be.
- Tipikusan a felhasználó választásait a dialógus objektum tagváltozóiban tároljuk és a dialógus bezárása után a dialógus létrehozója kiolvashatja.

Nem modális dialógus ablak

- A show() függvénnyel jelenítjük meg.
- Nincs saját eseménykezelő ciklusa, ami blokkolná a többit.
  - Egyben szükséges is, hogy a QApplication exec() függvénye már fusson.
- Párhuzamosan él az alkalmazás többi részével, ezért a kommunikáció signal-slot mechanizmussal történik.
- Nem bezárjuk, hanem elrejtjük (hide()).

Dialógus ablak létrehozása

- Származtatunk egy osztályt a QDialog-ból.
- A konstruktorban
  - Létrehozunk vezérlőelem objektumokat (pl. QLabel). Szülőnek a „this”-t adjuk meg.
  - Beállítunk egy elrendezést.
  - A vezérlő elemek szignáljaihoz bekötünk szlot függvényeket.
- Modális dialógus ablak bezárásához az Ok, Cancel, stb. gombok clicked() szignáljára beköthetjük
  - a QDialog accept() és reject() szlotját
  - vagy saját szlotot, ami setResult()-al beállítja a visszatérési értéket és close()-al zárja az ablakot

Egyszerűbb vezérlő elemek

Vezérlő	Leírás
QLineEdit, QTextEdit, QDateEdit, QDateTimeEdit, QTimeEdit	Beviteli mezők szövegekhez, dátumokhoz és időpontokhoz
QCheckBox, QRadioButton	Jelölőnégyzet és választónégyzet osztályok.
QComboBox	Legördülő lista.
QFontComboBox	Betűtípus választó lista.
QLabel	Egyszerű szöveg, vagy kép megjelenítése.
QMenu	Menük megjelenítése.

Összetettebb vezérlők

Vezérlő	Leírás
QCalendarWidget	Naptárat megjelenítő vezérlő
QListWidget	Elemeket listanézetben megjelenítő vezérlő.
QTableWidget	Elemeket táblázatnézetben megjelenítő vezérlő.
QTreeWidget	Elemeket fastruktúrában megjelenítő vezérlő.
QWebView	Webes dokumentumok megjelenítésére és szerkesztésére használható vezérlő.

Vezérlőelemek működése

- Minden vezérlőelem szignálokat publikál, amelyeket az értékük módosítása során adnak ki.
- A vezérlő elemek sokszor szlot függvényeket is nyújtanak az értékük módosításához.

Layout manager

- A vezérlő elemeket el lehet statikusan helyezni, de nem érdemes.
  - Ablak átméretezés probléma.
  - Más nyelveken más lehet a feliratok hossza.
- A dinamikus elrendezést rábízhatjuk a layout managerekre.
  - QGridBoxLayout: négyzetrácsba rendez
  - QHBoxLayout: vízszintes rendezés
  - QVBoxLayout: függőleges rendezés
- A layout managereket egymásba ágyazhatjuk.

Dialógus ablakok

Vezérlő	Leírás
QColorDialog	Színválasztó dialógusablak.
QFileDialog	Állományok és könyvtárak kiválasztására használható dialógusablak.
QFontDialog	Dialógus ablak betűtípus beállításainak szerkesztésére.
QInputDialog	Egy darab egyszerű típusú adat beolvasása a felhasználótól (a beolvasandó típus lehet szöveg, szám, vagy egy előre megadott lista egy eleme).
QMessageBox	Üzenet megjelenítése a felhasználó számára.

Alkalmazás ablak

- A QMainWindow osztályon alapul
  - Menü
  - Eszközsor
  - Státusz információk
  - Lebegő és dokkolható ablakok

Alkalmazás ablak

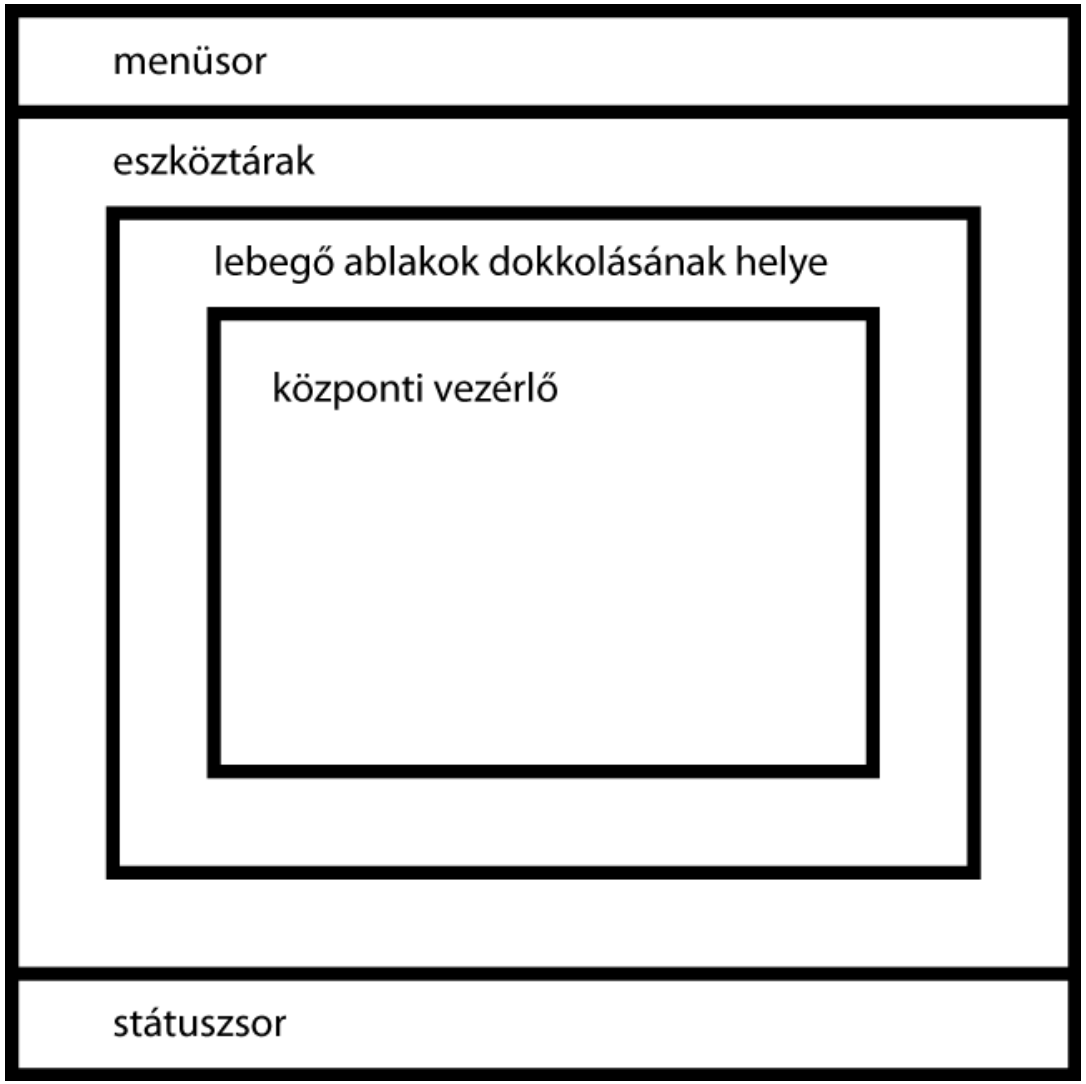

SDI / MDI

- A QMainWindow használatakor választhatunk SDI és MDI felületek közül.
- SDI: single document interface
  - A központi területen egy dokumentum nyílik meg.
  - A központi vezérlő elem bármi lehet.
- MDI: multiple document interface
  - Egyszerre több dokumentumablakon dolgozhatunk.
  - A központi vezérlő elem QMdiArea típusú. Ehhez adhatunk bármilyen vezérlőelemet, amelyek külön ablakok lesznek.

Akciók

Akció

- Egyes funkciók több helyről elérhetőek:
  - Menü
  - Eszköztár
  - Gyorsbillentyű
- Ezeket egységesen akció objektumként (QAction) implementáljuk.
- Az akció objektum
  - Tartalmazza a funkció nevét, ikonját, leírását, stb.
  - Publikál egy szignált, amelyet aktiváláskor ad ki.
- Az akciót hozzáadhatjuk (addAction()) a menühöz, eszköztárhoz, vagy csak az ablakhoz.

Menü

- A QMainWindow menuBar() függvénye
  - Visszatérési értéke a menüsor (QMenuBar) mutatója.
  - Első meghívásakor jön létre a menüsor.
- A menüsorhoz az addMenu() függvénnyel adhatunk QMenu elemeket.
- A QMenu addAction() függvényével adhatunk akció objektumot a menühöz.

```
QMenu * fileMenu = this->menuBar()->addMenu("Fájl");
exitAction = new QAction("Kilép", this);
fileMenu->addAction(exitAction);
```

Eszköztár

- Hasonlít a menüsorhoz, azonban több is lehet belőle.
- A QMainWindow addToolBar() függvényével hozhatjuk létre.
- QToolBar a típusa.
- A QToolBar addAction() függvényével adhatunk hozzá akció objektumot.

Státusz sor

- Egy lehet belőle.
- A QMainWindow statusBar() függvényével érhetjük el.
- Információk típusai:
  - Ideiglenes (temporary) szöveg
  - Általános (normal) információ
  - Állandó (permanent) információ
- Az általános és állandó információ nem csak szöveg lehet.
  - Az addWidget() és removeWidget() függvényekkel adhatunk hozzá, vagy vehetünk el widgetet.
- Ideiglenes szöveget a showMessage() függvénnyel jeleníthetünk meg.
- Ideiglenes szöveg az általános információt eltakarhatja, de az állandót nem.

Lokalizáció

Többnyelvűség

- A Qt keretrendszer támogatja a többnyelvűséget.
- A megjelenített szövegkonstansok erőforrásállományokban tárolódnak.
- Az erőforrásállományokat lefordíthatjuk különböző nyelvekre. (Laikusok is megtehetik.)
- A fordításokat betöltjük a programunkban.

Többnyelvűség

- A szövegkonstanst a tr() függvénnyel jelezzük:

```
QString QObject::tr(const char *
sourceText, const char *
disambiguation = 0, int n = -1 )
```

- sourceText: Az alapértelmezett szöveg
- disambiguation: Jelezhetjük a kontextust
- n: Többesszám kezeléséhez a szám értéke

Fordítás

- A lupdate parancs generál egy „.ts” kiterjesztésű xml állományt, amiben el kell készítenünk a fordítást.
- Projekt állományban jeleznünk kell:

```
TRANSLATIONS += ContactsApplication_en_US.ts
```

- Majd le kell generálni:

```
lupdate ContactsApplication.pro
```

- A lupdate megkeresi a forráskódban a tr() függvényeket.
- Ha létezik az állomány, akkor az lupdate csak kiegészíti.

Fordítás

- A „.ts” állományt tömörítenünk kell „.qm” állományra:

```
lrelease ContactsApplication.pro
```

- Az lupdate és az lrelease automatikus futtatására, illetve a szerkesztésre grafikus segédprogramok is rendelkezésre állnak.

Lokalizáció

- A QTranslator osztályból létrehozunk egy objektumot.
- A load() függvényével betöltjük a „.qm” állományt.
- A QApplication objektum installTranslator() függvényével aktiváljuk.
- Több állomány esetén megismételjük a műveleteket.

Saját vezérlők (custom widget)

Lehetőségeink

- Meglévő vezérlő osztályból származtatunk és módosítjuk.
- QWidget osztályból származtatunk és a felületet meglévő vezérlőkből állítjuk össze.
- QWidget osztályból származtatunk és mi írjuk meg teljesen:
  - Felület kirajzolása
  - Felhasználói események lekezelése
  - Kommunikáció a program többi részével

Események kezelése

- Az események szignálok, amelyekre szlotokat kell bekötni.
- A QWidget tartalmazza a kész szlotokat virtuális függvényként: paintEvent(), resizeEvent(), stb.
- Ha valamelyik eseményre az alapértelmezettől eltérő implementációt szeretnénk felül kell definiálni az esemény virtuális függvényét.
- Mindegyik metódus rendelkezik egy esemény leíró paraméterrel.

Eseménykezelő függvények

- paintEvent:
  - Felület / felület egy részének újrarajzolása
- resizeEvent:
  - Átméretezték a felületet.
- keyPressEvent, keyReleaseEvent:
  - Billentyű lenyomása és felengedése
- mousePressEvent, mouseReleaseEvent, mouseDoubleClickEvent:
  - Egér gombjának lenyomása, felengedése, dupla klikk
- mouseMoveEvent:
  - Egér mozgatása

Kommunikáció a programmal

- A vezérlő elemek tipikusan a szülő ablakkal kommunikálnak. Esetleg a szülő ablakon belül egy másik vezérlővel.
- A vezérlő elem szignálokkal jelzi a felhasználó beavatkozását, állapotának megváltozását.
- Szlotokkal adhat lehetőséget arra, hogy más vezérlőelemek vezérelhessék.

Rajzolás

- A rajzolást a QPainter osztály segítségével végezzük.
  - Rajz funkciókat szolgáltat. (Pont, vonal, szöveg, stb.)
- A rajzolást általában a vezérlő (QWidget származék) felületére végezzük.
- A rajzolást a paintEvent() függvény implementációjában végezzük.
- A felület frissítését, a paintEvent() meghívását a programból is kiválthatjuk:
  - update – üzenet soron keresztül
  - repaint – közvetlen hívással

Rajzolás példa

```
void CustomWidget::paintEvent(QPaintEvent *event)
{
  QPainter painter(this);
  QPen pen;
  pen.setColor(Qt::blue);
  pen.setWidth(4);
  painter.setPen(pen);

  QBrush brush;
  brush.setColor(Qt::red);
  brush.setStyle(Qt::SolidPattern);
  painter.setBrush(brush);

  painter.drawRect(0, 0, this->size().width(),
    this->size().height());
}
```

QPainter rajzolási célok

- QPaintDevice típusú objektumok:
  - QImage
    - HW független kép reprezentáció
  - QPicture
    - Felveszi és visszajátsza a rajzolási parancsokat
  - QPixmap
    - Bittérkép, aminek a tartalmát az ablakba másolhatjuk
  - QPrinter
    - Nyomtató kezelő
  - QWidget

Átméretezés konfigurálása

- Beállíthatjuk hogyan lehet a vezérlőt átméretezni.

```
void setSizePolicy(QSizePolicy::Policy
horizontal, QSizePolicy::Policy vertical);
```

- horizontal: vízszintes átméretezés szabálya
- vertical: függőleges átméretezés szabálya

Átméretezési szabályok

A szabály kódja	Leírás
QSizePolicy::Fixed	A vezérlő méretét nem lehet megváltoztatni, az mindig az alapértelmezett érték lesz.
QSizePolicy::Minimum	A vezérlő alapértelmezett mérete a minimumérték, tehát annál kisebbre nem lehet átméretezni.
QSizePolicy::Maximum	A vezérlő alapértelmezett mérete a maximumérték, tehát annál nagyobbra nem lehet átméretezni.
QSizePolicy::Preferred	A vezérlő alapértelmezett mérete az optimális méret, de ha szükséges, kisebbre és nagyobbra is lehet állítani.
QSizePolicy::Expanding	Ha van elég hely, akkor kitölti, de szükség esetén a méretet csökkenteni is lehet.
QSizePolicy::MinimumExpanding	A vezérlőt kisebbre nem lehet venni, mint az alapértelmezett érték, de egyébként kitölti a teret.
QSizePolicy::Ignored	A vezérlő alapértelmezett értékét figyelmen kívül kell hagyni, akkora helyet töltsön ki, amennyit csak lehet.